

Mj2175 010033

SuL 33

JURVA NÄRVIJOKI KESKI-MÄNTYLÄ

kivikautisen asuinpaikan koekaivaus 1994

Päivi Kankkunen

sisällys

arkistotietoja	2
tiekarttaote	3
peruskarttaote	4
johdanto	5
sijainti ja topografia	6
menetelmä	6
maaperähavainnot ja löydöt	7
tiivistelmä	8
dialuettelo	9
negatiiviluettelo	9
kuvataulu	10
yleiskartta	11
tasokartta	11
pinta- ja pohjavaaituskartta	13

arkistotietoja

Kunta: Jurva

Kylä: Närvijoki

Kohde: Keski-Mäntylä

Tila: RN:o 4:63, om. Ari Luomapuro, os. Närviöntie 40, 66370 Närvijoki

Sijainti: Jurvan kirkosta noin 10,5 km länsilounaaseen

Koordinaatit: peruskartta 1244 01 NIEMENKYLÄ

x = 6950 70-78, y = 540 26-30, z = noin 58 m mpy

Aiemmat kenttätyöt: H. Kotivuori/J. Saukkonen, inv. 1981

J. Saukkonen, kaiv. 1983.

Aiemmat löydöt: KM 19806, KM 21913, KM 21859, ~~KM 21913~~, KM 21968, KM 22157, KM 22159, KM 22224, KM 22239, KM 22240, KM 22551, KM 22832, KM 22838, KM 23429, KM 23579, KM 24368, KM 24392, KM 24984, KM 25722, KM 26094, KM 27055, KM 27444, Jurvan museo 4607

Kirjallisuutta:

Saukkonen, J. Jurvan esihistorian vuosituhanet. Jurva-Seura 35 vuotta. Vii-
sikymmentä vuotta kotiseutu- ja museotoimintaa. Kurikka 1985.

Saukkonen, J. Kampakeraaminen asutus Närviöen alueella. Pro-gradu -tut-
kimus. Helsingin yliopisto, arkeologian laitos. 1990.

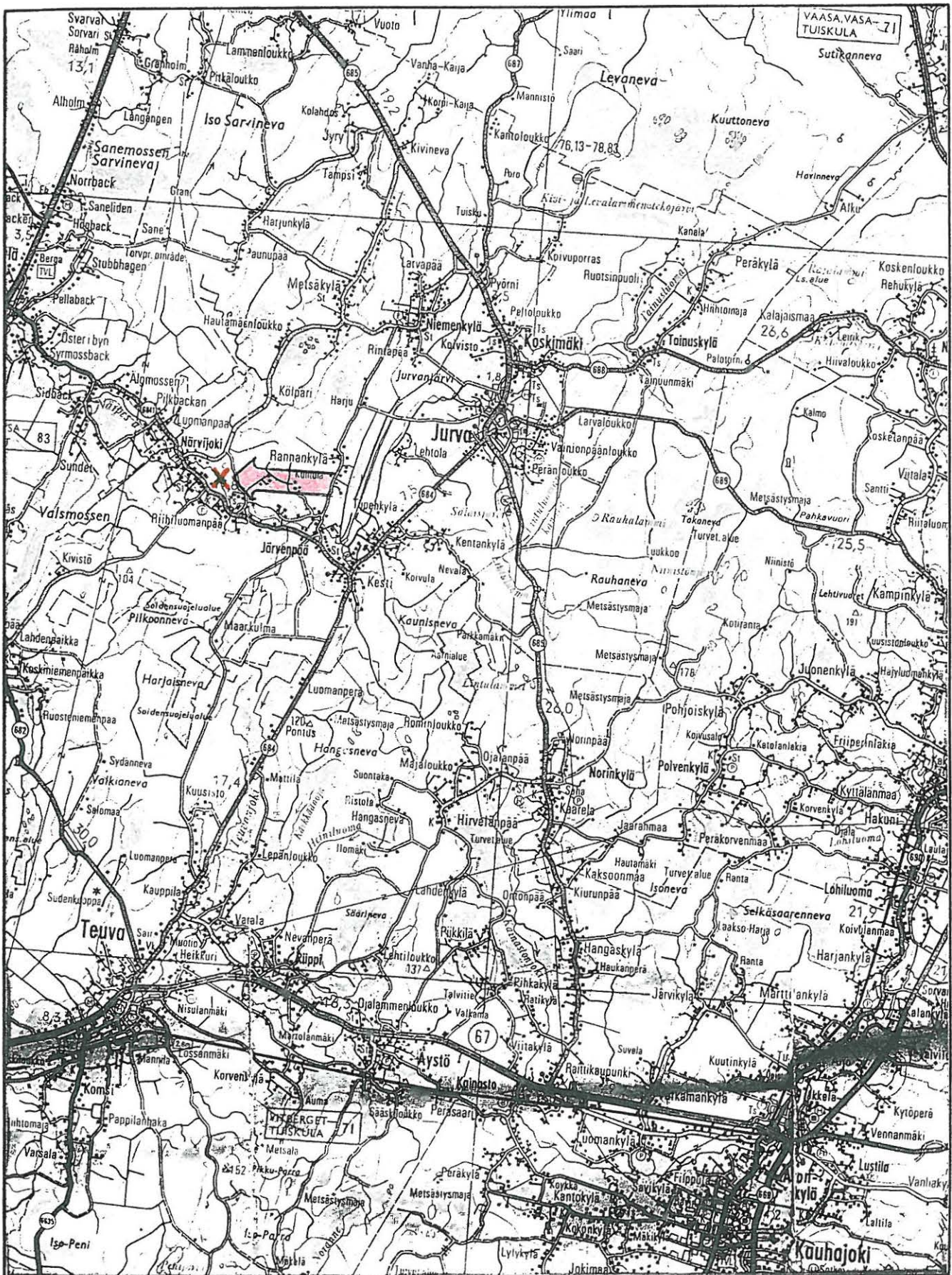
tähän kertomukseen liittyvät: löydöt KM 28417:1-370, diar. 10.10. 1994

diat 35011-35015

negatiivit 104521-104528

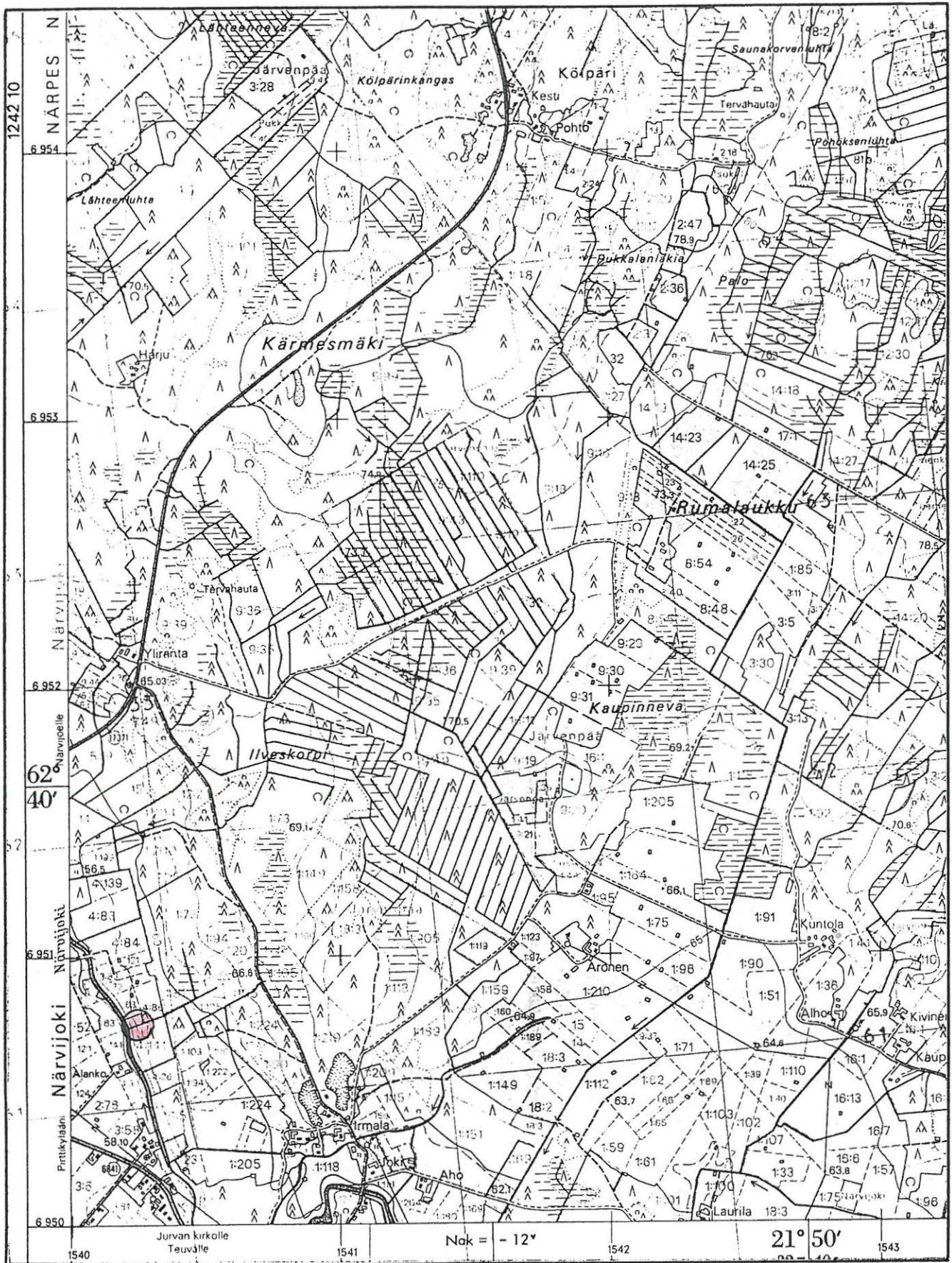
kartat sivuilla 11-13

Jurva Närviäjoki Keski-Mäntylä, tiekarttaote. GT-7.
 Kohde merkitty nuolella.

Jurva Närvijoki Keski-Mäntylä, peruskarttaote. PK 1244 01 NIEMENKYLÄ, v. 1988.

Kohde ympyröity.

JOHDANTO

Jurvan Närvihoen Keski-Mäntylän kivikautiselta asuinpaikalta on Kansallismuseon kokoelmiin saatu vuosien myötä lukuisia irtolöytöjä. Museoviraston inventoijat kävivät paikalla vuonna 1981 ja 1983 Jyri Saukkonen koekaivoi Keski-Mäntylän asuinpaikan . Pellon reunassa, aivan tilan RN:o 4:63 eteläreunassa on pieni metsäkaistale, joka on viimeksi ollut viljelyssä 1950-luvulla..

Maanomistajan raivaussuunnitelmien vuoksi kohde otettiin koekaivausryhmän ohjelmaan ajalle 18.-29.7. vuonna 1994. Tavoitteena oli tutkia Keski- Mäntylän asuinpaikkaa metsäsaarekkeen osalta koekuopituksen antaman osviitan perusteella, jotta alue vapautuisi maanviljelijän käyttöön.

Kaivauksella olivat kaivajina Krista Kaitamäki, Marjo Nostaja, Petri Penttilä, Pia Rautiainen, Maija Rytikoski, Tomi Viitanen sekä Aarre Äystö, joka vastasi kaivauksen käytännönjärjestelyistä korvauksetta ja oivallisesti. Vapaaehtoisena kaivauksella työskenteli opiskelija Henrik Westberg; kaivauksen piirtäjänä toimi fil.yo. Maija Simes ja sen johti allekirjoittanut.

Kaivaustutkimuksia paikalla jatkoi vuonna 1995 FK Vesa Laulumaa (katso kaivauskertomus arkeologian osaston topografisessa arkistossa).

Helsingissä, 1. 10. 1996

Päivi Kankkunen

SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Asuinpaikka sijaitsee Närvijoen kylässä, Närvijoen itäpuolisella peltoaukealla, lähellä jokea. Jurvan kirkosta on paikalle matkaa noin 10,5 km länsi-lounaaseen. Maasto on jokseenkin tasaista, vähäisesti kumpuilevaa. Tutkimusalue sijaitsee pellon laidassa, pienen (60x30 m) metsikön reunassa. Tämä metsikkö on myös ollut aiemmin peltoa; sitä on vanhan isännän Tapio Mäntylän mukaan kynnetty viimeksi hevosella 1950-luvulla. Metsikkö ulottuu lännessä Närvijokeen ja etelässä suureen ojaan, jonka eteläpuolella taasen on istutusmännikkö.

Asuinpaikka-aluetta on koko peltoaukea ja Jyri Saukkonen onkin määritellyt löytövyöhykkeen pituudeksi noin 180 m. Tällä paikalla on joen molemmin puolin seitsemän löytöaluetta, jotka ovat samaa löytökompleksia ja lienevät melko samanaikaisiakin; nämä ovat Mäntylä, Keski-Mäntylä, Itä-Mäntylä, Länsi-Mäntylä, Alanko, Ilveskorpi ja Jokela (tarkemmin ja enemmän J. Saukkonen 1990).

Nämä asuinpaikat ovat Jyri Saukkosen mukaan sijainneet meren rannikolla ja aivan silloisen Närvijoen suussa. Hän ajoittaa asuinpaikat rannansiirtymiskronologian perusteella noin aikaan 2600-2500 eKr, siis myöhäiskampakeraamisen ajan nuoremmalle jaksolle. Tältä asuinpaikka-alueelta on monipuolinen löytöaineisto, josta huomattava osa on irtolöytöjä.

Maaperä on hienoa, lähes kivetöntä hiekkaa. Metsäsaarekkeessa kasvaa mäntyjä sekä pientä pusikkaa.

KAIVAUSMENETELMÄ

Jyri Saukkosen koekuopitustulosten mukaan ja kasvillisuuden sallimassa kohden avattiin metsikön alueelle koeojat sekä näistä hieman itään erillinen ruutu, kohtaan, jossa Tapio Mäntylä oli havainnut jäänteitä mahdollisesta tulisijasta. Koeoja NS, ruudut: 800-810/100-101 oli kahden metrin levyinen ja 11 metriä pitkä. Ristikkäinen koeoja EW, ruudut: 800/92-99 oli metrin levyinen. Lisäksi avattiin pieni ruutu koeojan EW eteläpuolelle: 798-99/97. Erillinen koeruutu avattiin aivan metsikön ja pellon rajalle tulisijahavaintojen tutkimuseksi, 809-10/108-09. Yhteensä avattiin 34 neliömetriä.

Saukkosen koekaivauksen koordinaatistoa ja kiintopistettä ei saatu kiinni, joten 1994 kaivaukselle laadittiin oma koordinaatistonsa, jossa linjan y suunta oli 336 astetta. Kiintopiste siirrettiin joen toiselta puolelta valtakunnallisesta korkeuspisteestä. Närvijoen sillan kaakkoispuoleiseen betonipalkkiin jätettiin korkeuslukema mahdollista myöhempää tarvetta varten, kyseiseen pisteeseen merkittiin spraymaalilla risti ja korkeuslukema tähän on 57,20 m mpy. Kaivauksen kiintopisteen korkeudeksi saatiin 58,08 m mpy; kiintopiste on merkitty yleiskarttaan.

Turve poistettiin lapioilla, minkä jälkeen kaivamista jatkettiin pelkoilla turpeen pinnasta mitaten 10 cm:n kerroksissa, löydöt otettiin talteen myös 10 cm:n kerroksissa. Hiekka seulottiin, seulan silmäkoko oli 4 mm. Kerrokset 30-50 cm kaivettiin lapioilla ja seulottiin. Kaivamista jatkettiin kunnes löytöjä ei enää tullut; kulttuurimaata ei asuinpaikalla juurikaan ollut.

Kaivauksella piirrettiin vain yksi tasokartta (30 cm) koeojasta NS, pinta- ja pohjavaaaituskartta sekä yleiskartta.

Kaivauksen päätyttyä kaivausalueet peitettiin ja paikalle jätettiin runsaasti koordinaattipaaluja jatkokaivausta varten.

MAAPERÄHAVAINNOT JA LÖYDÖT

Kyntökerroksen vahvuudeksi saatettiin todeta noin 25 cm. Likamaata saattoi havaita kerroksessa 20-30 cm hieman koeojan NS eteläpäässä, ruuduissa 807-810/100-101. Vaaleaksi palanutta hiekkaa oli noin 25 cm:n paksuinen kerros koeojan NS pohjoispään ruuduissa 800-801/98-101, palanutta hiekkaa oli näkyvillä heti kyntökerroksen alla. Tältä alueelta löydettiin myös palanutta luuta. Linjalla 805, lähinnä ruudun 804 alueella oli selkeästi erottuva likamaaläikkä.

Maaperässä oli runsaasti paakkuuntunutta ruostetta koko kaivausalueella. Kiviä ei ollut juuri ollenkaan.

Koeojasta EW saatiin melko runsaasti pieniä kvartsi-iskoksia. Maija Simes kiinnitti huomiota kaivauksella kulttuurikerroksessa esiintyvään breksiakvartsiin, jota hänen mukaan esiintyy vain kalliossa olevissa kvartsijuonissa. Ilmeisesti asuinpaikan kvartsimateriaali on haettu paikalle kyseisenlaisesta lähteestä.

Esineitä, eritoten pienesineitä, on löytömaterialissa runsaasti. Hiekkakivi hiomimia ja erityisesti niiden kappaleita on myös. Ytimiä ei ole löytynyt kuin vain kvartsisia. Vain yksi pii-iskos löytyi ja palanutta luutakin melkoisen vähän. Sa-

viastian palaset ovat pieniä ja niukasti koristeltuja; niiden massa on tiivistä ja sekoitetta on yleensä käytetty vähän.

löytöluettelo:

kvartsi-iskoksia	2132 kpl, paino 1703,0 g	
retusoituja kv-iskoksia	5 "	7,0 "
kvartsiytimiä	17 "	578,5"
kivilaji- ja kvartsiesineitä	84 "	879,0"
kivilaji-iskoksia	88 "	250,0"
pii-iskos	1 "	0,5"
saviastian palasia	82 "	74,3 "
saviastian reunapalasia	2 "	11,0 "
palanutta luuta	27 "	-
palanutta savea	3 "	5,0"
hiiltynyt siemen	1 "	0,5"

TIIVISTELMÄ

Jurvan Keski-Mäntylän myöhäiskivikautisella asuinpaikalla tutkittiin metsittyntä, entistä peltoaluetta koeojin. Yhteensä avattiin 34 neliömetriä.

Aiemmin asuinpaikka-alueen oli koekuopittanut Jyri Saukkonen 1983. Vuoden 1994 tutkimuksissa todettiin kyntökerroksen paksuudeksi noin 25 cm. Löytöjä saatiin vanhasta kyntökerroksesta aina noin 50 cm:n syvyyteen saakka.

Keski-Mäntylän asuinpaikka kuuluu suureen seitsemän löytökokonaisuuden muodostamaan asuinpaikkakompleksiin, joka on aikoinaan sijainnut Närviäjoki-suussa oivallisten sekä merellisten että mantereisten resurssien äärellä. Keski-Mäntylän noin 180 m pitkältä löytöalueelta on löytynyt pääosin irtolöytöinä pellon pinnalta sekä kaivauksissa monipuolista materiaalia: kvartsi-iskoksia, -ytimiä ja -esineitä, kivilaji-iskoksia, tasataltoja ja kirveitä, hioimia, reikäkiviä, piinuolenkärkiä, meripihkaesineitä ja palanutta luuta.

Löytömateriaalin monipuolisuudesta sekä löytöalueiden laajuudesta päätellen tilanne lienee ollut Jyri Saukkosen ehdottamanlainen eli asutus on ollut intensiivistä, vaikkakaan kulttuurimaavärejä ei ole paikalle juurikaan muodostunut. Tähän vaikuttaa todennäköisimmin maaperän kemiallinen koostumus enemmän kuin asutuksen intensiteetti.

Keski-Mäntylän asuinpaikka-alueella sijaitsevaa metsikköä saatiin tutkittua alustavasti ja ennen kuin alue voidaan raivata pelloksi tulisi sillä tehdä lisäkaivauksia.

DIALUETTELO

- 35011 Kaivausaluetta pellon laidassa, taustalla pelto, josta irtolöytöjä, kuvattu kaakosta
- 35012 Kaivausaluetta, ruudut: 800-810/100-101, kaivettu noin 30 cm kuvattu luoteesta
- 35013 Profiili, linjalta 800, ruudusta 100-101, kuvattu noin kaakosta
- 35014 Kaivausaluetta peitettynä, kuvattu noin etelästä
- 35015 Kaivaustyöryhmä, vas. Henrik Westberg, Pia Rautiainen, Krista Kaitamäki, Marjo Nostaja, Petri Penttilä, Tomi Viitanen, Maija Rytikoski, Aarre Äystö ja piirtäjä Maija Simes

NEGATIIVILUETTELO

- 104521 Yleiskuva, kaivauskohde taustalla näkyvässä metsikössä, kuvattu luoteesta
- 104522-24 Panoraama, kaivausaluetta pellonreunassa, taustalla pelto, josta paljon irtolöytöjä, kuvattu noin kaakosta
- 104525 Profiili linjalta 800, ruuduista 100-101, kuvattu kaakosta
- 104526 Kaivausaluetta, ruudut: 800-810/100-101, kaivettu noin 30 cm kuvattu luoteesta
- 104527 Kahvituokio, kahvit tarjosi Tapio Mäntylän vaimo
- 104528 Kaivaustyöryhmä: vas. Henrik Westberg, Pia Rautiainen, Krista Kaitamäki, Marjo Nostaja, Petri Penttilä, Tomi Viitanen, Maija Rytikoski, Aarre Äystö ja piirtäjä Maija Simes

JURVA NÄRVIJOKI KESKI-MÄNTYLÄ
P. Kankkunen 1994

F. 104521 Heinäkunta, kaivauskohde taustalla metsikössä, kuvattu lotoesta

F. 104528 Kaivaustyöryhmä

F. 104522-24 Kaivausalue pelloreunassa, taustalla pelto, josta riitol., kuvattu ~ kaakosta

F. 104526 Kaivausalue, rindut: 800-810/100-101, kuvattu lotoesta

F. 104525 Profili linjalta 800, rinduista 100-101, kuvattu kaakosta

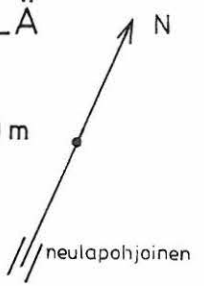
JURVA NÄRVIJOKI KESKI-MÄNTYLÄ

P. Kankkunen 1994

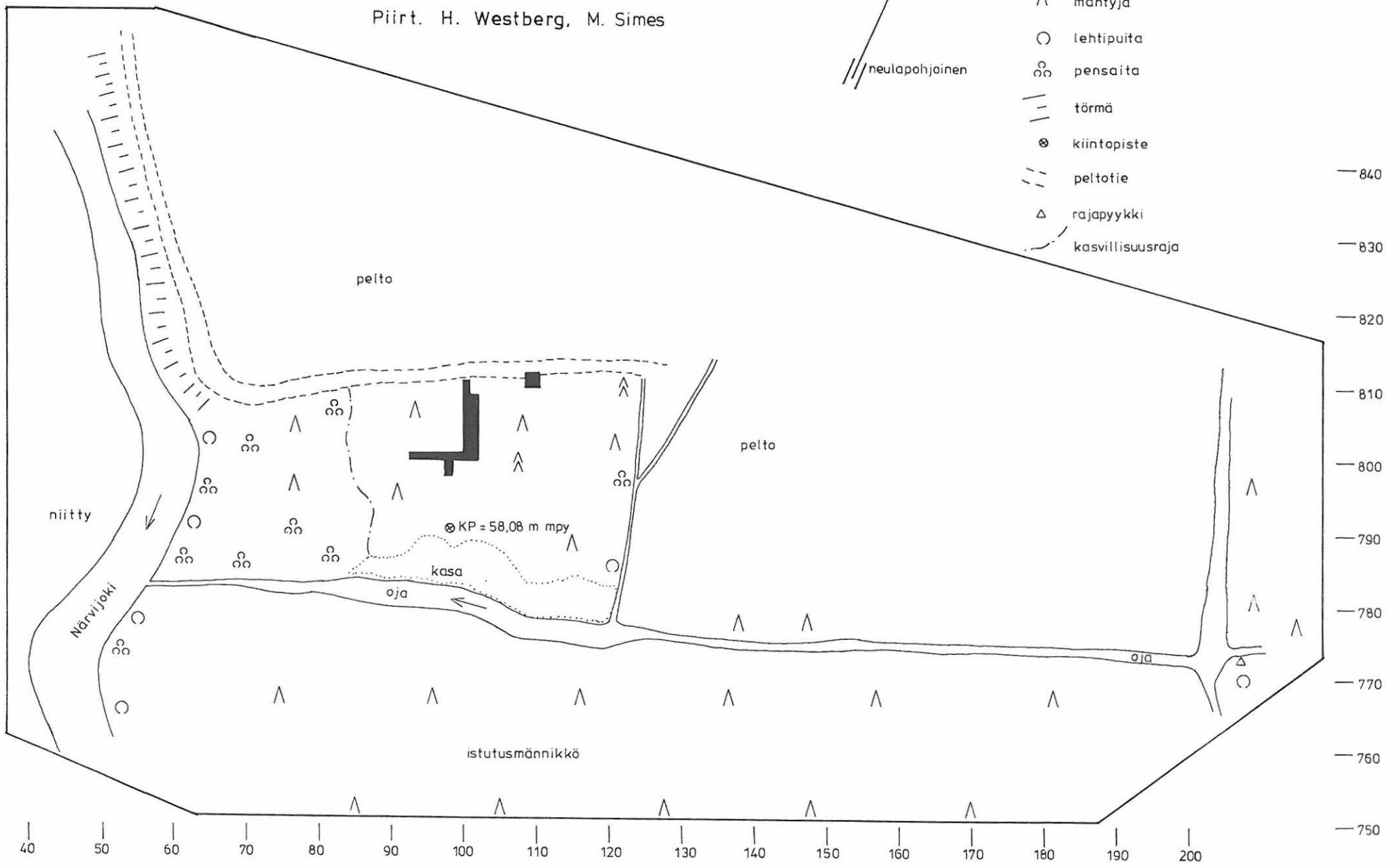
YLEISKARTTA

Piirt. H. Westberg, M. Simes

20 m

- kaivausalue
- kuusia
- mäntyjä
- lehtipuita
- pensaita
- törmä
- kiintopiste
- peltotie
- rajapyykki
- kasvillisuusraja

JURVA NÄRVIJOKI KESKI-MÄNTYLÄ
P. Kankkunen 1994

TASOKARTTA : 1 m

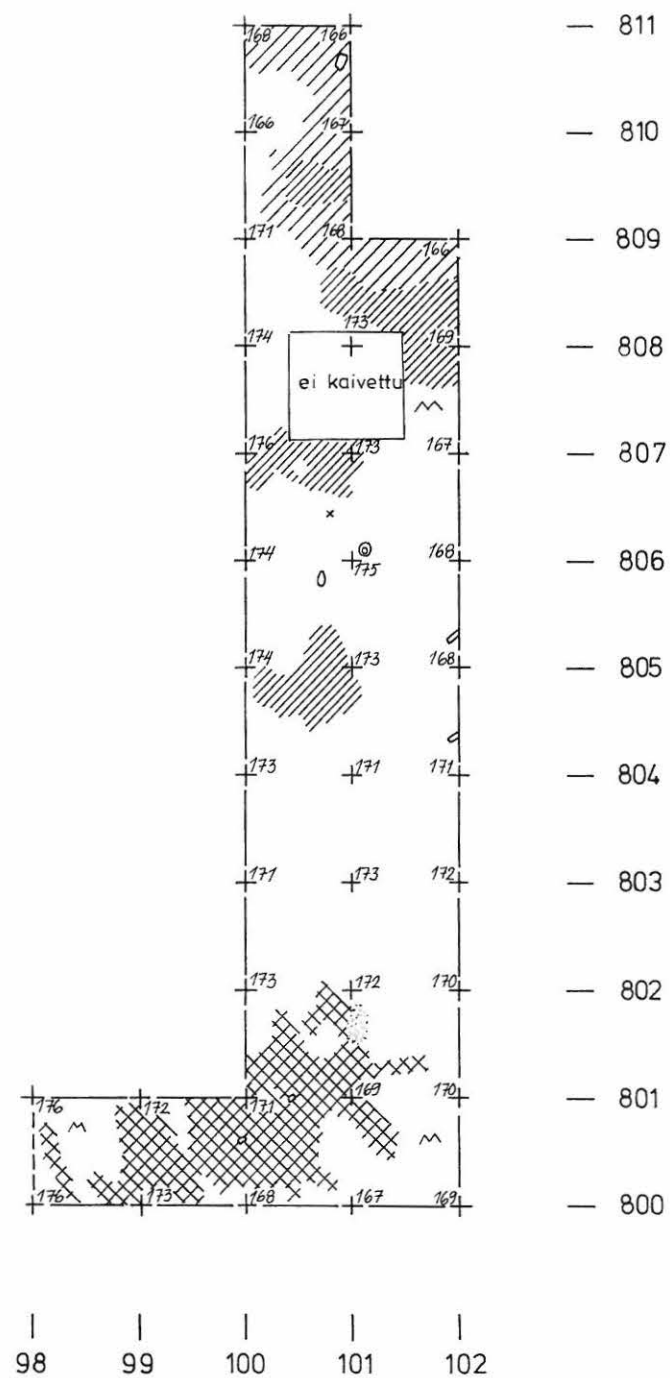
Ruudut 800 - 810 / 98 - 101, taso 30 cm

KP = 58,08 m mpy, koneen lukema 123.

Piirt. M. Simes

- palanut hiekka
- likamaa
- nokimaa
- puhdas hiekka
- ruostehiekka
- juuri
- kivi
- vuoden 1983 kaivausten paalu

JURVA NÄRVIJOKI KESKI-MÄNTYLÄ

P. Kankkunen 1994

PINTA- JA POHJAVAAITUSKARTTA

MK 1:100 2 m

Ruudut 800 - 810 / 98 - 101 ja 810 - 811 / 108 - 109

KP = 58,08 m mpy, koneen lukema 123.

Piirt. M. Simes

